

Comitetul Economic și Social European

CCMI/060
„Inițiativa privind materiile
prime: necesitățile pentru
asigurarea creșterii economice și
locurilor de muncă în Europa”

Bruxelles, 28 aprilie 2009

AVIZUL

Comisiei consultative pentru mutații industriale (CCMI)

privind

Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu „Inițiativa privind materiile
prime – satisfacerea necesităților noastre esențiale pentru asigurarea creșterii economice și
locurilor de muncă în Europa”

COM(2008) 699 final

Raportor: **dl FORNEA**

Administrator: Adam PLEZER

La 4 noiembrie 2008, în conformitate cu articolul 262 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, Comisia a hotărât să consulte Comitetul Economic și Social European cu privire la

*Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu „Inițiativa privind materiile prime– satisfacerea necesităților noastre esențiale pentru asigurarea creșterii economice și a locurilor de muncă în Europa”
COM(2008) 699 final.*

Comisia consultativă pentru mutații industriale, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 23 aprilie 2009. Raportor: dl FORNEA.

În cea de-a ...-a sesiunea plenară, care a avut loc la ... (ședința din ...), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz cu ... voturi pentru, ... voturi împotriva și ... abțineri.

*

* *

1. **Concluzii și recomandări**¹

CESE face următoarele recomandări:

- 1.1 UE ar trebui să pregătească o revizuire a analizelor naționale privind materiile prime strategice și critice și să realizeze o evaluare generală la nivelul UE, similară celor întreprinse de Consiliul Național de Cercetare pentru Statele Unite și Japonia. În special, statele membre ar trebui să-și revizuiască politicile de furnizare a materiilor prime pentru a vedea ce sens are noțiunea de „esențial” pentru fiecare stat membru al UE și pentru UE în ansamblu. Importanța materiilor prime individuale trebuie revizuită cu regularitate, eventual la fiecare doi sau trei ani, pentru a monitoriza schimbările.
- 1.2 Un workshop OCDE/BIAC² privind accesul la materiile prime, ar oferi probabil un punct de plecare și ar limita în același timp marja de manevră a UE chiar de la început. Având în vedere materiile prime critice identificate, țările care sunt sau care ar putea deveni, în viitor, furnizoare ale acestor materii prime ar trebui evaluate din perspectiva potențialului lor de cooperare benefică. Apoi ar trebui întreprinși o serie de pași la nivel diplomatic.

¹

Pentru mai multe recomandări detaliate ale CESE, a se vedea Avizul CESE privind industria minieră neenergetică din Europa, adoptat la 9 iulie 2008 și publicat în Jurnalul Oficial al UE, 2009/C27/19. Recomandările actuale ar trebui considerate complementare celor prezentate în acest aviz anterior al CESE.

²

The Business and Industry Advisory Committee to the OECD (Comitetul consultativ pentru afaceri și industrie pe lângă OCDE).

- 1.3 CESE sprijină cu tărie și dorește să participe la conferințele organizate de președințiile cehă, suedeză și spaniolă în perioada 2009-2010 pe tema cererii și ofertei de resurse minerale, a accesului la terenurile miniere, a celor mai bune tehnologii disponibile și a consolidării capacității.
- 1.4 Comisia ar trebui să-și intensifice eforturile de sprijinire a negocierilor reale la nivel internațional, nu doar pentru a elimina barierele comerciale neloiale și denaturările, dar și pentru a contribui la realizarea unor acorduri bilaterale și multilaterale privind investițiile.
- 1.5 Comisia ar trebui să activeze mecanismele convenite în cazul încălcărilor regulilor OMC de către țările din afara UE (de exemplu, prin taxarea exporturilor/restricții privind materiile prime).
- 1.6 Tarifele externe ale UE ar trebui stabilite astfel încât să se garanteze faptul că materiile prime produse prin mijloace durabile nu sunt excluse de pe piața UE. Trebuie întreprinsă o revizuire a tarifelor existente pentru a identifica liniile tarifare care ar trebui modificate.
- 1.7 UE ar trebui să întreprindă un efort diplomatic activ cu privire la materiile prime în vederea asigurării accesului la acestea și, prin aceasta, să contribuie la crearea de fonduri și programe de consolidare a capacităților care să susțină producția durabilă de materii prime și progresele economice și sociale din țările în curs de dezvoltare.
- 1.8 Comisia ar trebui să participe activ la ședințele anuale ale Forumului mondial al miniștrilor din domeniul mineritului (*World Mining Ministers Forum*) și ale Forumului interguvernamental pentru minerit și metale (*Intergovernmental Forum on Mining and Metals*) în vederea stabilirii de relații mai bune cu o serie de autorități mondiale în domeniu, pentru a identifica și mări posibilitățile de investiții pentru UE.
- 1.9 Ar trebui realizat un inventar al celor mai bune practici în domeniul reglementării accesului la terenurile miniere pentru industriile din domeniul materiilor prime din cadrul UE în vederea simplificării procedurilor și reducerii sterilizării de resurse minerale la care duc practicile inadecvate de amenajare a teritoriului.
- 1.10 Comisia ar trebui să sprijine în continuare Platforma tehnologică europeană pentru resurse minerale durabile și să se includă temele acesteia în solicitările pentru 2009-2013. De asemenea, este important ca printre domeniile de acțiune prioritară ale celui de-al optulea Program-cadru pentru cercetare și dezvoltare să fie incluse și teme legate de materiile prime, ca de exemplu sprijinirea eficienței energetice și a utilizării resurselor.
- 1.11 Comisia ar trebui să sprijine o metodologie obiectivă, bazată pe analiza unui ciclu de viață complet, în vederea evaluării valabilității măsurilor privind eficiența utilizării resurselor și a oricărei „politici de înlocuire a materiilor prime”.

1.12 Departamentele Comisiei ar trebui să intensifice reciclarea, să faciliteze utilizarea materiilor prime secundare în UE și să propună strategii eficiente de reciclare, recuperare și refolosire în țările care nu sunt membre ale UE, prin promovarea celor mai bune practici la nivel internațional.

1.13 Este nevoie de consultări și cercetări aprofundate pentru a înțelege mai bine măsura în care metodologia aplicată pentru materiile prime neenergetice (mineralele) este potrivită pentru situația specifică a materiilor prime neenergetice reutilizabile, ca de exemplu lemnul, pieile și blănurile³.

2. Context

2.1 Tendința de creștere a prețurilor materiilor prime a încetat, cel puțin temporar. Comunicarea Comisiei afirmă că se așteaptă ca această tendință să se reia și ca „nivelurile viitoare de creștere economică ale țărilor emergente să continue să exercite o presiune importantă asupra cererii de materii prime”. Factorii esențiali sunt, *în primul rând*, dacă țările emergente, în special China, vor fi capabile să treacă cu ușurință de la un model de creștere bazat, în mare măsură, pe investițiile de capital fix induse de posibilitățile de afaceri din sectoarele de producție orientate spre exporturi la un model de creștere bazat mai mult pe consumul intern și, *în al doilea rând*, dacă acest din urmă model de creștere generează o rată echivalentă a creșterii cererii de materii prime.

2.2 După cum se precizează în comunicare, UE este auto-suficientă în ceea ce privește minereurile pentru construcții (în acest sector, furnizorii străini sunt dezavantajați de costurile de transport ridicate în raport cu valoarea materialelor), dar depinde de importurile de anumite materii prime de importanță economică strategică. Importanța strategică a acestora provine din faptul că sunt esențiale pentru producția industrială într-o măsură care este considerabil subapreciată prin valoarea lor economică și prin faptul că furnizarea lor este concentrată în mâinile unui număr mic de furnizori comerciali sau țări, unele dintre acestea prezentând riscuri politice ridicate.

2.3 În comunicare, sunt enunțate mai multe preocupări în ceea ce privește aprovizionarea. În funcție de perspective și de constrângerile legate de originea aprovizionării, se pot distinge patru tipuri de riscuri care pot reprezenta motive de îngrijorare:

- intensificarea concurenței pentru materii prime în rândul întreprinderilor de prelucrare, care se manifestă sub forma prețurilor ridicate și a redirectionării acestora către alte destinații pentru resurse primare și secundare;

³ Comunicarea Comisiei se axează în principal pe chestiuni legate de siguranța aprovizionării cu materii prime neenergetice (minerale). Nu este clar dacă cea mai bună cale este utilizarea aceleiași proceduri și pentru alte materii prime, însă cu siguranță printr-o colaborare strânsă între departamentele de specialitate ale Comisiei se va putea crea un instrument integrat pentru evaluarea tuturor materiilor prime strategice și critice pentru industriile și apărarea UE.

- „acumularea” de materii prime prin bariere la export, cum ar fi taxele de export și sistemele de tarifare duală (comunicarea furnizează o serie de exemple);
- concurența pentru activele producătoare de materii prime din țări terțe (de exemplu, concurența pentru posibilitățile de investiții și accesul la depozitele de minereuri din Africa);
- riscul întreruperilor în furnizarea fizică a materiilor prime de importanță economică strategică (de exemplu, o posibilă întrerupere a aprovizionării cu pământuri rare⁴, a căror furnizare este deosebit de concentrată și care sunt importante în diverse aplicații). Mineralele critice pot reprezenta un instrument puternic de negociere sau chiar arme în conflictele economice.

2.4 Primele două tipuri de riscuri afectează direct competitivitatea industriei europene de prelucrare a materiilor prime și, în măsura în care provin din practici anticoncurențiale sau din măsuri de politică comercială, consecințele acestora trebuie abordate în contextul politicii comerciale și a celei din domeniul concurenței.

2.5 Cel de-al treilea risc poate să reprezinte un motiv mai mic de îngrijorare pentru industria care utilizează materii prime, întrucât nu există nici un motiv în sine să se creadă că proprietarii de resurse naturale vor avea vreun interes să practice o politică de discriminare față de clienți în detrimentul industriei UE, dar există motive de îngrijorare atât în ceea ce privește impactul asupra poziției concurențiale pe termen lung a industriei miniere din Europa, cât și în privința efectului asupra poziției Europei ca centru de finanțare a mineritului, de dezvoltare tehnologică și de rețele industriale. De asemenea, evoluțiile recente în această privință ridică semne de întrebare în ceea ce privește previziunile de dezvoltare durabilă în țările în curs de dezvoltare care depind de exporturile bazate pe resurse naturale.

2.6 În sfârșit, cel de-al patrulea tip de risc are potențialul de a produce daune serioase structurii economice a Uniunii Europene și de a duce la pierderi de locuri de muncă, prin generarea unei stagnări a producției din cauza lipsei materiilor prime necesare. Acest risc trebuie abordat fără întârziere, inclusiv, eventual, prin măsuri care nu au fost avute în vedere anterior. Trebuie remarcat faptul că riscul a fost luat serios în considerare atât de Statele Unite ale Americii⁵, cât și de Japonia⁶, în vederea justificării noilor inițiative politice. De asemenea, s-a sugerat în rapoartele de presă că China a început să-și creeze rezerve de materii prime în scopul reducerii efectelor întreruperilor aprovizionărilor.

4 Toate tehnologiile ecologice și eficiente energetic se bazează pe un consum tot mai ridicat de pământuri rare. (De exemplu, o mașină hibridă încorporează cca 20 de kg de pământuri rare). La nivel mondial, China este principalul furnizor, dar și principalul consumator de pământuri rare. Până acum, nu s-au găsit decât foarte puține alternative fezabile din punct de vedere economic la livrările de pământuri rare din China.

5 A se vedea Minerals, Critical Minerals and the US Economy (Minereuri, minereuri esențiale și economia SUA), raport al Consiliului Național al Cercetării, www.nap.edu/catalog.php?record_id=12034.

6 A se vedea Guidelines for Securing National Resources (Orientări pentru asigurarea resurselor naționale), www.meti.go.jp/english/press/data/nBackIssue200803.html.

3. Observații generale

- 3.1 Comitetul Economic și Social European salută comunicarea Comisiei⁷ și o consideră un factor-cheie în asigurarea aprovizionării durabile a UE cu materii prime neenergetice, în special resurse minerale⁸, în vederea satisfacerii necesităților noastre esențiale pentru asigurarea creșterii economice și locurilor de muncă. CESE așteaptă cu interes crearea structurii și asigurarea resurselor necesare pentru a sprijini punerea în aplicare a măsurilor identificate.
- 3.2 Reprezentanții societății civile au solicitat de mult timp o abordare integrată a acestei chestiuni, care să reunească mai multe politici și programe ale UE. Comisia are meritul de a fi prezentat, prin această inițiativă, soluții la provocările generate de necesitatea de a asigura aprovizionarea durabilă cu materii prime neenergetice pentru industriile UE prin integrarea politicilor de îmbunătățire a aprovizionării interne și a celei destinate țărilor care nu sunt membre UE, cu măsuri concepute pentru a consolida eficiența utilizării resurselor și activitățile de reciclare.
- 3.3 În special, evoluțiile la nivel internațional au arătat clar că, fără a submina principiul subsidiarității, aplicabil în UE cu privire la politicile privind resursele și cele de amenajare a teritoriului, este necesară o abordare mai coordonată la nivel comunitar.
- 3.4 CESE a constatat cu satisfacție că, în comunicarea sa, Comisia a avut o abordare similară, identificând aproape aceleași provocări și soluții ca și cele prezentate în ultimul aviz din proprie inițiativă al CESE pe această temă⁹. Acest document a fost elaborat pentru a-i furniza din timp Comisiei punctul de vedere al societății civile și a fost rezultatul unui amplu proces de consultare inițiat de Comisia consultativă pentru mutații industriale a CESE, ca răspuns la documentul de informare al Comisiei intitulat „Asigurarea aprovizionării cu materii prime pentru industriile UE”¹⁰, care a avut rolul de a anticipa prezenta inițiativă privind materiile prime.
- 3.5 În contextul angajamentului UE de a dezvolta o abordare globală în lupta împotriva efectelor schimbărilor climatice prin îmbunătățirea tehnologiilor de mărire a eficienței energetice, prin promovarea utilizării responsabile a resurselor naturale și printr-o industrie mai ecologică, CESE subliniază din nou importanța securității aprovizionării cu minerale neenergetice alături

⁷ COM (2008) 699, Inițiativa Comisiei privind materiile prime.

⁸ A se vedea pag. 3 din COM(2008) 699.

⁹ Avizul privind industria minieră neenergetică din Europa, JO C 27, 03.02.2009.

¹⁰ IP/07/767, publicat la 5 iunie 2007.

de politica energetică europeană, atribuind un rol central interdependenței, bazate pe factorul tehnologic, a acestor sectoare.

- 3.6 UE depinde, în mare măsură, de importurile de metale „*high-tech*” și nu va reuși o deplasare către producția durabilă și tehnologiile ecologice dacă nu va avea acces sigur la astfel de metale și la materiile prime rare (în ceea ce privește concurența, riscurile, concentrarea geografică a resurselor și instalațiile de producție)¹¹.
- 3.7 Prezenta comunicare este ca o analiză SWOT a situației actuale a aprovizionării cu materii prime în UE și, de aceea, are nevoie acum de sprijin coordonat din partea statelor membre UE și de acțiuni din partea diferitelor departamente ale Comisiei interesate de această problemă¹² pentru a aplica o serie de măsuri, care implică nu numai Comisia, ci și actori-cheie (industriile extractive din aval¹³, mediul de afaceri, institutele de studii geologice, societatea civilă organizată), pentru a mări securitatea aprovizionării a UE în conformitate cu obiectivele de dezvoltare durabilă.
- 3.8 Structurile existente în prezent la nivel comunitar care se ocupă de aceste aspecte au fost prea slabe și este nevoie de o întărire a acestora prin factori decizionali la nivel mai înalt și printr-o analiză mai solidă din punct de vedere tehnic și economic a nevoilor viitoare de materii prime, precum și printr-o acțiune mai fermă, pentru a se ajunge la o aprovizionare, în măsura posibilităților tehnice și economice, din surse europene și pentru a îmbunătăți aprovizionarea durabilă din sursele din afara Europei. Vor fi necesare o strategie pe termen mai lung și un mecanism de revizuire la intervale regulate, deoarece investițiile în industria extractivă de materii prime este, de obicei, viabilă din punct de vedere economic doar pe perioade îndelungate de timp.
- 3.9 **Următoarele principii stau la baza propunerilor formulate:**
- 3.9.1 Securitatea aprovizionării cu materii prime pentru UE implică în primul rând garantarea faptului că economia Uniunii nu este afectată de șocuri ale aprovizionării cu materii prime, dar și, în același timp, protejarea intereselor consumatorilor, a industriilor UE care depind de materiile prime importate și a industriilor UE care produc materii prime, precum și nevoia de a asigura tuturor condiții egale. Toate aceste interese trebuie luate în considerare și aplicate ținându-se seama de angajamentele și politicile UE referitoare la dezvoltarea internațională, precum și la durabilitatea ecologică și socială. Consumul de materii prime trebuie optimizat luându-se în considerare interacțiunea cu mediul înconjurător, cu nevoile comunităților și cu utilizarea durabilă a energiei.

¹¹ A se vedea Avizul privind industria minieră neenergetică din Europa, JO C 27, 03.02.2009, punctul 2.5.

¹² DEV, ENTR, ENV, EUROSTAT, REGIO, RELEX, RTD.

¹³ Consiliul Internațional pentru Minerit și Metalele (ICMM) trebuie invitat să participe și să contribuie, prin sectorul său global de resurse minerale, cu experiența și viziunea sa de dezvoltare, ca o completare la viziunea axată pe UE, specifică Euromines.

- 3.9.2 Politica UE referitoare la aprovizionarea cu materii prime trebuie să aibă o **bază analitică solidă**. Este așadar important să se asigure disponibilitatea cunoștințelor relevante și analizarea acestora prin cele mai bune metode posibile.
- 3.10 Practicile de reglementare privind materiile prime sunt foarte variate în cadrul UE și pot fi considerabil îmbunătățite în fiecare țară în parte prin diseminarea de informații privind cele mai bune practici.
4. **Observații privind răspunsul la strategia propusă**¹⁴
- 4.1 **Primul pilon: accesul la materii prime pe piețele mondiale, în condiții echitabile**
- 4.1.1 Conform propunerilor din comunicare, UE ar trebui: (i) să practice în mod activ o diplomatie a materiilor prime în vederea asigurării accesului la acestea, (ii) să promoveze o cooperare internațională mai intensă și (iii) să acorde prioritate accesului la materiile prime în cadrul politicii de reglementare și comerciale a UE.
- 4.1.2 După identificarea celor mai importante țări bogate în resurse, aspectele legate de accesul la materiile prime din aceste țări ar trebui discutate cu reprezentanții acestor state. Politica de dezvoltare a UE ar trebui să creeze **fonduri și programe care să sprijine dezvoltarea și producția durabilă de materii prime** în aceste țări.
- 4.1.3 UE ar trebui să-și revizuiască programele de finanțare pentru acele țări care sunt deja membre ale UE sau pentru țările învecinate, deoarece transportul resurselor din aceste țări ar fi mai durabil. În special, ar trebui să se acorde sprijin ultimelor state care au aderat la UE, statelor din Balcani, statelor din Africa de Nord și Turciei. Inițiativa privind aprovizionarea cu resurse¹⁵, lansată de Consiliul Internațional pentru Minerit și Metale, ar putea oferi un model util pentru strategiile privind resursele și dezvoltarea.
- 4.1.4 Mai multe recomandări concrete se încadrează în categoria **consolidării compatibilității dintre politica de dezvoltare a UE și necesitatea UE de a avea acces, fără denaturarea condițiilor, la materii prime**. Propunerile făcute în legătură cu consolidarea statelor, cu promovarea unui climat sănătos pentru investiții și cu promovarea gestionării durabile a materiilor prime sunt toate relevante și constructive.

¹⁴ A se vedea Avizul privind industria minieră neenergetică din Europa, JO C 27, 03.02.2009, pentru observațiile detaliate ale CESE.

¹⁵ Inițiativă lansată în anul 2004 de Consiliul Internațional pentru Minerit și Metale. Aceasta urmărește identificarea bunelor practici privind politicile de investiții în minerit și metale la nivel național/regional și la nivelul întreprinderilor în țările în curs de dezvoltare.

- 4.1.5 Tarifele externe ale UE ar trebui stabilite astfel încât să se garanteze faptul că materiile prime produse prin mijloace durabile nu sunt excluse de pe piața UE. Ar trebui întreprinsă o revizuire a tarifelor existente pentru a identifica liniile tarifare care ar trebui modificate.
- 4.1.6 Asistența acordată țărilor în curs de dezvoltare în ceea ce privește materiile prime trebuie să se concentreze pe **consolidarea capacităților** și ar trebui să aibă ca obiectiv sprijinirea și facilitarea dezvoltării și aplicării politicilor care maximizează contribuția producției de materii prime și a exporturilor la dezvoltare. În acest context, este deosebit de importantă sprijinirea politicilor și a abordărilor incluzive și participative, care acordă prioritate nevoilor și intereselor oamenilor din aceste țări.
- 4.1.7 Acordarea de **asistență pentru dezvoltare** în domeniul materiilor prime necesită și crearea unor coaliții și a unor parteneriate ample, care să garanteze angajarea tuturor părților interesate, inclusiv și în special a industriei materiilor prime, a organizațiilor societății civile și a autorităților la toate nivelurile.

Asistența acordată țărilor în curs de dezvoltare ar trebui să aibă un element puternic de sprijin pentru **construirea unei infrastructuri** care să poată fi utilizată atât de întreprinderile care produc materii prime, cât și de întreprinderile mai mici, de agricultori și de prestatorii de alte activități economice rurale. Deși acest mod deosebit de cooperare a fost criticat pentru că ar contribui mai puțin decât ar fi fost posibil la dezvoltare, este important să se recunoască faptul că acesta răspunde nevoii puternice a țărilor în curs de dezvoltare de a stimula dezvoltarea prin îmbunătățirea infrastructurii în condițiile în care alte mecanisme de finanțare a acestui tip de investiție s-au dovedit a fi insuficiente.

- 4.1.8 Comunicarea subliniază clar chestiunile dificile legate de **statisticile comerciale** privind resursele minerale. Acestea se bazează pe rapoarte speciale realizate conform Clasificării Standard de Comerț Internațional (CSCI), Sistemului armonizat (HS) sau Clasificării „Broad Economic Categories” (BEC) și suferă din cauza raportării necorespunzătoare de către unele țări. În afară de aceasta, statisticile comerciale nu pot oferi informațiile necesare corecte privind consumul real de minerale în economiile din lume, întrucât acestea nu înregistrează conținutul de minerale sau de metale în cazul comercializării minereurilor concentrate, a semifabricatelor și a produselor finite. Este nevoie de cercetare, precum și de consens internațional în ceea ce privește modul de îmbunătățire a sistemului statistic actual pentru a aborda mai bine consumul real de minerale și metale, acest lucru fiind posibil prin utilizarea de valori „echivalente” pentru conținuturile de minerale și metale ale unui automobil standard, ale unei tone de hârtie standard etc.
- 4.1.9 Comunicarea aprofundează, într-o oarecare măsură, politica de reglementare și cea comercială. Propunerile identifică domeniile de interes vital pentru UE și par să merite a fi puse în aplicare. Trebuie subliniat în special unul dintre aspectele prezentate și anume cel conform căruia „UE trebuie, de asemenea, să examineze regimul tarifar al UE în scopul de a

asigura o **coerență față de evoluția cererii de materii prime în UE** și, în special, **să evalueze mijloacele de reducere a restricțiilor la import pentru materiile prime**”.

4.1.10 Trebuie puse în aplicare obiectivele de dezvoltare durabilă luând în considerare efectele lor în afara UE, dar acestea nu trebuie să fie utilizate ca o scuză sau un mod de a ascunde practici contrare intereselor consumatorilor și ale mediului prin limitarea comerțului. Este important ca securitatea aprovizionării și obiectivele privind eliminarea concurenței neloiale bazate pe acces privilegiat la materiile prime să nu fie utilizate pentru promovarea protecționismului sau pentru limitarea comerțului și accesului pe piețele UE pentru producătorii din țările în curs de dezvoltare.

4.2 **Al doilea pilon: încurajarea aprovizionării durabile cu materii prime provenind din surse europene**

4.2.1 Dezvoltarea locală și regională durabilă a UE este direct influențată de evoluția viitoare a sectoarelor economice care pot transforma în profit potențialul pe care îl are fiecare zonă. În opinia CESE, dacă se ia în considerare calcularea rezervelor pentru fiecare depozit de minerale, activitățile economice din sectorul minier ar putea contribui la dezvoltarea comunităților locale și, de asemenea, la dezvoltarea statelor membre ale UE, prin asigurarea resurselor necesare acestora. În acest mod, ele pot contribui la:

- dezvoltarea producției industriale și asigurarea materiilor prime necesare activităților industriale;
- reducerea dependenței de importuri și asigurarea unei mai bune utilizări a resurselor;
- menținerea unui număr rezonabil de lucrători calificați în acest sector, pentru a fi posibilă continuarea activităților de prospectare și extracție în UE;
- locuri de muncă mai multe și mai sigure;
- coeziunea socială și dezvoltarea regională;
- îmbunătățirea condițiilor de viață și de muncă.

4.2.2 Având în vedere experiența sa îndelungată în extracția de minereuri, Europa trebuie să-și asume un rol de conducere și să furnizeze expertiză în abordarea unor probleme precum modalitatea de extracție a materiilor prime, optimizarea contribuției producției de materii prime la dezvoltarea economică, utilizarea lor durabilă și refacerea ulterioară a terenurilor într-un mod benefic pentru societate.

4.2.3 Statele membre ar trebui să reevalueze în ce măsură procesele lor de planificare a amenajării teritoriului iau în considerare potențialul terenurilor din punctul de vedere al materiilor prime și dacă stabilirea priorităților în caz de utilizări concurente ale terenului este în continuare adecvată în contextul necesității de a găsi surse durabile de materii prime, adică prin aplicarea principiului proximității atunci când este posibil și viabil din punct de vedere comercial.

- 4.2.4 Cunoștințele geologice se schimbă continuu, iar procedurile trebuie să fie, prin urmare, suficient de flexibile pentru a permite accesul, pe viitor, la resursele naturale încă neidentificate.
- 4.2.5 Ar trebui pregătit **un inventar al celor mai bune practici de reglementare** în UE referitoare la accesul la terenuri al industriilor materiilor prime, în vederea:
- **simplificării procedurilor** și măririi gradului de armonizare a acestora în interiorul Uniunii, asigurându-se în același timp că interesele aflate în concurență în ceea ce privește utilizarea terenului, inclusiv conservarea sunt luate în considerare în mod adecvat;
 - **reducerii sterilizării de resurse minerale** la care duc practicile inadecvate de amenajare a teritoriului. Este deosebit de important ca dispozițiile de asigurare a accesului la teren să nu se refere doar la zonele cunoscute bogate în minereuri.
- 4.2.6 În urma a elaborării orientărilor privind compatibilitatea legislației Natura 2000 cu extracția materiilor prime, statele membre ar trebui să-și revizuiască orientările stabilite la nivel național și să se asigure că autoritățile competente sunt informate despre faptul că **Natura 2000 nu interzice extracția materiilor prime**¹⁶.
- 4.2.7 Pentru a **îmbunătăți baza de cunoștințe referitoare la aprovizionarea** cu materii prime strategice din punct de vedere economic **și la utilizarea materiilor prime** în UE, UE ar trebui să pregătească o analiză similară celei elaborate de Consiliul Național al Cercetării pentru Statele Unite. Analiza ar trebui să urmărească identificarea și evaluarea atât a riscului potențial pentru aprovizionarea cu materii prime a industriei din UE, cât și a importanței diferitelor astfel de materii prime, cu diferitele lor aplicații finale¹⁷.

Comunicarea conține o serie de recomandări care vizează îmbunătățirea cunoștințelor de bază privind materiile prime. Cu toate acestea, nu s-a propus nimic pentru îmbunătățirea cunoștințelor privind utilizarea materiilor prime în interiorul UE. Aceasta pare a fi una dintre cele mai mari priorități și ar fi conformă necesității de a elabora politici coerente și de a maximiza eficiența măsurilor. Raportul Statelor Unite privind materiile prime critice conține o metodologie care ar putea fi aplicată în context european.

- 4.2.8 În special, ar fi de dorit o **evaluare completă a potențialului resurselor geologice** realizată cu tehnologii moderne, precum și o evaluare a capacităților observatoarelor geologice naționale de a oferi date, informații și cunoștințe de primă clasă despre resursele minerale.

¹⁶ Articolul 6 din Directiva privind habitatele oferă un instrument excelent pentru a asigura respectarea principiilor dezvoltării durabile de către industriile extractive.

¹⁷ Ar trebui luate în considerare următoarele aspecte: disponibilitatea fizică a unor materii prime care pot fi extrase din țările UE, gradul de înlocuire, riscurile geopolitice privind comerțul internațional cu materii prime strategice și esențiale, nevoile de apărare ale UE.

Acțiunile de sprijin specifice achiziționării datelor geologice¹⁸ ar trebui conturate și puse în aplicare prin extinderea viitoare a gamei serviciilor terestre GMES și/sau a fondurilor UE de dezvoltare regională. Comisia ar trebui să efectueze o revizuire oficială a situației din statele membre.

4.2.9 Instituțiile europene ar trebui să **sprijine președințiile cehă, suedeză și spaniolă și evenimentele pe care le pregătesc**, în special:

- în cadrul Președinției suedeze a UE, ar trebui organizată o conferință în vederea identificării celor mai bune practici de amenajare a teritoriului și de gestionare durabilă a solurilor după extracție;
- Conferința de la Rovaniemi (Finlanda) privind prospectările și mineritul, care va avea loc în decembrie 2009, și care se așteaptă să prezinte cele mai bune practici de promovare a prospecțiunilor în Europa;
- O conferință în Europa de Sud-Est și Balcani privind explorările miniere ar trebui pregătită cu sprijin oferit prin instrumentul TAIEX al UE.

4.2.10 **Ar trebui să se acorde prioritate cercetării și dezvoltării tehnologice destinate materiilor prime, cu un accent deosebit pe tehnologiile care sunt compatibile cu politici de conservare solide.** Trebuie promovate **cele mai bune practici** în domeniul **prospectării, producției mai ecologice, reciclării**, având în vedere, în special, aplicarea practicilor care folosesc stimulente de piață realizabile din punct de vedere economic. Agenda de cercetare strategică și planul de punere în aplicare realizat de Platforma tehnologică europeană privind resursele minerale durabile ar putea reprezenta o bază în acest scop.

4.3 **Al treilea pilon: optimizarea consumului de materii prime primare în UE**

4.3.1 Opinia publică consideră că persoanele juridice sunt principalele responsabile pentru situația mediului înconjurător, respectiv întreprinderile miniere și societățile comerciale, dar, de fapt, întreaga societate este responsabilă pentru consumul de bunuri care conțin aceste resurse.

Cetățenii europeni trebuie să fie conștienți de faptul că existența noastră depinde de exploatarea resurselor minerale dar, în același timp, trebuie să știe că **este foarte important să protejăm mediul și să promovăm un consum responsabil de materii prime.**

4.3.2 Elaborarea unor politici și a unor măsuri practice pentru optimizarea utilizării materiilor prime nu poate să se producă izolat de interesele legitime din afara UE și trebuie să țină seama de capacitățile reale din țările în curs de dezvoltare, atât în ceea ce privește legislația, cât și în ceea ce privește utilizarea tehnologiei. Legislația REACH a fost criticată cu vehemență de mai multe țări africane îngrijorate că aceasta ar putea conduce la discriminarea nejustificată a exporturilor lor de minerale. În mod similar, în unele țări din Asia, Convenția

¹⁸

Așa cum este utilizat aici, termenul include toate datele tematice legate de geologie, cum ar fi datele geochimice și geofizice.

de la Basel privind deșeurile periculoase a avut consecințe neașteptate, inclusiv proliferarea unor întreprinderi neoficiale din industriile de reciclare a metalelor care utilizau practici periculoase, deoarece li s-a interzis accesul la sursele legitime de materii prime.

4.3.3 Sectoarele industriale și de cercetare europene ar trebui încurajate **să creeze înlocuitori pentru materiile prime critice**. În acest sens, Comisia Europeană ar trebui să întreprindă, conform celui de-al șaptelea Program-cadru, o cercetare detaliată a listei identificate cu materii prime/metale esențiale, pentru a oferi o bază noilor tehnologii ecologice și produselor sigure din punct de vedere ecologic.

4.3.4 Procesul de reciclare nu ar trebui abordat doar ca o sarcină administrativă, ci ca un cadru de reglementare susținut printr-o abordare antreprenorială pe o bază comercială. Pentru a pune în aplicare acest principiu, sunt necesare următoarele:

- un cadru legislativ pentru colectarea, sortarea, procesarea și reciclarea deșeurilor industriale și menajere;
- stimulente pentru consumatori pentru a participa la activitățile de reciclare;
- rețele adecvate, naționale și internaționale, specializate pentru colectare, depozitare și reciclare industrială;
- o gestionare a deșeurilor adecvată, funcționând pe o bază comercială, organizată de administrația locală sau de autoritățile regionale.

Bruxelles, 23 aprilie 2009

Președintele
Comisiei consultative pentru mutații industriale

Joost VAN IERSEL
